

Miðvikan

100 ár síðani Olivia fórst

Í ár eru 100 ár síðani Olivia hjá Pola í Dali gekk burtur við mann og mús. Tá mistu Føroyar og Tórshavn ein av okkara fremstu slóðbrótarum

Olivia var fyrsta føroyska skip, sum fórst undir Íslandi í 20. øld, hóast fleiri skip vóru farin undir Føroyum. Tað næsta skipið var Ruthland úr Vestmanna í 1916, og tað er ikki fyrr enn vit koma fram til 1920, at Ísland verður so vandamikið, sum vit kenna tað. Bara hetta árið fórust 50 mans við trimum skipum undir Íslandi.

Í hesi Miðviku skal takast fram ókent tilfar, um vanlukkuna við Oliviu, og um nakrar menn, sum vóru við, og teirra avvarðandi.

Skipari var Napoleon Andreasen, Poli í Dali, sum var sera væl kendur innan fleiri øki. Hann var ein framúr framburðsmaður bæði á sjógvi og landi. Umframt tað var hann var eisini frammarlaga í Brøðrasamkomuni.

Teir fóru úr Føroyum 7. mars. Tað seinasta, sum frættist frá teimum, var at teir vóru inni á Reykjavík um páskini, 7. og 8. apríl.

Teir fara út aftur, og tá so ein tíð var fráliðin fóru fólk at sakna Oliviu.

Fyrst í juni umrøður Dimmalætting hetta og skrivar, at eftir páskir var eitt sera ringt veður undir Íslandi, og fleiri fronsk skip forlistu. Blaðið heldur uggandi áfram:

“Alt dette er meget betænkeligt men behøver dog ikke at betyde, at Skibet er gaaet under. Kaptajn Napoleon Andreasen er jo en sjælden dygtig og driftig Mand, der ikke er bange for at søge andre Fiskepladser en de almindelig kendte. Og der er eksempler paa, at færøske Skibe har været længere Tid borte, saa alt Haab har været opgivet, og de alligevel er naaet hjem. Derfor bør man endnu ikke opgive Haabet.”

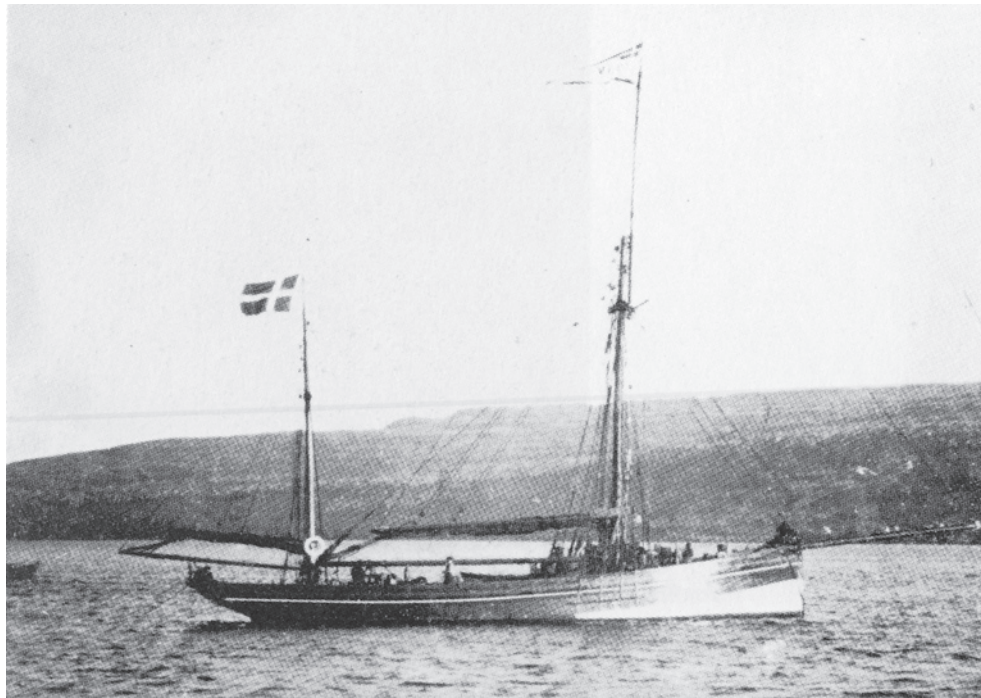
Vónin farin

Men fyrst í juli kann Tingakrossur staðfesta, at nú er eingin vón, og skrivar:

Efter lange Ugers angstfuld Spænding hos de talrige Paarørende af Slup Olivias Mandskab, synes nu alt Haab at være ude, og enhver Mulighed for atter at se dem i Live at være udelukket.

Uge efter Uge har man opsat Omtalen af dette store og sørgelige Skibsforslis i en Blanding af Haab og Sky for at foregribe Kendsgerninger, man dog saa nødig vilde tro paa. Nu synes som sagt intet Haab længere muligt.

At en Ulykke som denne, hvor

Olivia, sum gekk burtur fyri 100 árum síðani

15 Mand, saa godt som alle i deres bedste Alder, gaar bort paa en Gang, rammer haardt og føleligt i et lille Samfund som vores, siger sig selv. Føleligst rammer Tabet over Hest Bygd, som Olivia's Forlis har berøvet ikke mindre end 4 Mand, der i blandt Fader og Søn, men i øvrigt er Ulykken jævnt fordelt over adskillige Bygder som Thorshavn, Kollefjord, Hestø, Hvidenæs, Fuglefjord og Velbastad.

De forulykkede er:

Napoleon Andreasen, 44 ár
Johannes Fr. Niclassen, 32 ár
Joen Jacobsen, 36 ár,
Christoffer Ziska, 19 ár
Joen Henriksen, 68 ár
Tórshavn
Peter Petersen, 45 ár
Peter J.S. Petersen, 23 ár
Anton Danielsen, 34 ár
Martinus Zachariassen, 20 ár
Hestur
Peter Niclasen, Velbastað 20 ár
Joen Fr Dam Joensen, 36 ár
Daniel Johs. Johannesen, 24 ár
Zacharias Djurhuus, 18 ár
Kollafjørð
Peter M.F. Danielsen, Hvítanes, 37 ár
Peter Johannes Jacobsen, Fuglafjørð, 20 ár

Saa lang Tid der er hengaaet, siden Ængstelsen for Olivias Skæbne satte Sindene i Bevægelse, har man Øerne over haft rigelig Lejlighed til at gøre sig klart, hvem de for-

ulykkede er, og hvad de har betydet for deres Hjembygd.

Videst vil nok Napoleon Andreasens Bortgang føles, landskendt som han var, fremragende dygtig, intelligent og foretagssom, i lige høj grad beskattet som offentlig Personlighed og som Menneske. Øerne rundt vil savnet længe mærkes af den Evnerigdom, som her saa brat blev afskaaret midt i sin frodigste Virken.

Men hvad enten de Bortgangnes Virkefeldt har grebet ind i det offentlige Liv eller har holdt sig inden for Bygdens og Hjemmets Grænser, er savnet lige dybt og Tabet lige stort for dem det rammer. Og det er i videste Forstand hele vort lille Samfund.

Som et enkelt tragisk Træk blandt de mange, dette sørgelige forlis rammer, skal nævnes, at den unge Christoffer Ziska næppe nogensinde fik Kundskab om den Medaille for Druknedes Redning, som var bleven ham tildelt.

7 Enker og 9 Faderløse Børn begræder Olivias Forlis.

Nakað um teir sum fórust

Tað kann nakað sigast um nakrar av monnunum, sum vóru við.

Tann í greinini Christoffer Ziska var sonur Jóhonn, systir skiparan Pola í Dali, og Christian Paula Ziska, sum doyði við báti við grind við Kirkjubønes í 1895. Henda hending verður umrødd í komandi parti av Hendur ið Sleptu.

Tað var als ikki ætlanin hjá Christoffer at fara við. Hann var annars útlærdur timburmaður og hevði verið við til at byggja sanatoriið í Hoydølum, sum var liðugt í 1908.

Tann medalja, sum hann fekk uttan nakrantíð at vita tað, var fyrri bjargingini av einum smádrongi, sum var dottin á sjógv.

Mamman, Jóhanna, tók alt sítt liv missin av soninum sera tungt. Hon plagdi at greiða ommubørnum frá, tá ið Christoffer kom at siga henni farvæl, har hon arbeiddi í fiski. Hann vendi aftur fyrri at kunna geva mammuni enn eitt klemm. Hetta stóð fyrri henni alt lívið. Sjálvt stutt áðrenn Jóhanna doyði 40 ár seinni, og hon ikki var heilt klár, fantaseraði hon um at fara niðan á Sanatoriið við drekka til Christoffer!

Systirin Maria, gift við Hanus Kamban, kallaði beiggjan upp í 1917. Men Kristoffur Kamban doyði longu í 1933. Hann er fyrr umrøddur í hesi røð, og her er eisini umrøða av vanlukkuni við Oliviu.

Johannes Niclassen f. 1880 var ættaður av Bø við Kirkjubø. Hann var ein av teimum tá fáu í Brøðrasamkomuni. Hann var giftur við Herthu, dóttir Eliesar Arge, urmakara. Tey áttu eina dóttur Andrea, kallað Dea, sum bara var 2 ár, tá ið hon misti pápan. Johannes var gløggur, fekk 42 av 42 móguligum stigum til skiparapróvtøku og gjørdist skipari bara 20 ára gamal.

Poli í Dali var ein framúr framburðsmaður

Petur Niclasen av Velbastað var sonur Petur Hans Niclasen, sum var úr Kirkjubø og Johanne f. Larsen. Petur Hans doyði longu í 1899, tá ið Petur var sjeý ára gamal.

Anthón Danielsen í Hesti var pápabeiggi Ingibjörg Hansen, sum í bókini “Havið tók Teir”, greiddi frá skaðadegnum í Hesti í 1919, tá ið 11 menn gingu burtur. Kona Anthón æt Anna. Tey áttu ein son Jens Kristian, sum var abbi Høgna Hoydal.

Petur Danielsen var beiggi Dánjal av Hvítanesi, fyrr umrøddur í hesi røð. Hann var gubbi Hilmar, son Dánjal. Tá ið Petur fór avstað gav hann Hilmar sína urketu til minnis um gubban. Hon er enn til í ættini. Petur var giftur við Grethu. Tey áttu tvær døtur. Bertha giftist við Karl á Tórgarði og Anna við Johannes Hansen, Nissinum.

Minningarorð:

Kaptajn Napoleon Andreasen

En af Færøernes djærveste, mest intelligente og fremragende Skibsførere er gået bort med Napoleon Andreasen. Han faldt paa den Valplads, hvor før ham saa mange andre færøske Sømænd har lukket deres Øjne – og aldrig vendt tilbage.

Hans Kærlighed til Søen og det friske Liv derude var Ungdommens brændende Ønske, og den raske thorshavnske Dreng var kun 14 Aar gammel, da Lysten til at se sig om tvang ham til søs. Den første